

SELETUSKIRI

maaeluministri määruse „Lambarümpade kvaliteediklasside täpsemad nõuded ning lambarümpade nõuetele vastavuse määramise ulatus ja kord ning lambarümpade kvaliteediklasside määramiseks tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (ELÜPS) § 60 lõigete 2 ja 4 ning komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008, milles sätestatakse ühenduse looma-, sea- ja lambarümpade klassifitseerimisskaalade ning kõnealuste klassifitseerimisskaalade kohastest hindadest teatamise üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 337, 16.12.2008, lk 3–30), artikli 30 lõike 4 alusel ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854), artikli 20 punktiga s ja IV lisa punktiga C.III.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Põllumajandusministeeriumi põllumajandusturu korraldamise osakonna loomakasvatussaaduste büroo peaspetsialist Ragne Lokk (625 6148; e-post: ragne.lokk@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (625 6151; e-post: arvo-mart.elvisto@agri.ee) ja keeleliselt on toimetanud sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523; e-post: laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määrus sätestab lambarümpade kvaliteediklasside täpsemad nõuded, lambarümpade nõuetele vastavuse määramise ulatuse ja korra ning lambarümpade kvaliteediklasside määramiseks tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsema korra.

Lambarümpade klassifitseerimise rakendamine on vajalik kokkuostetavate lammaste eest makstava hinna parema võrreldavuse tagamiseks nii Eestis kui ka kogu Euroopa Liidus. Lambarümpade klassifitseerimine annab tootjatele ühtsed alused tapale viidud loomade eest makstava hinna määramiseks. Seega peab klassifitseerimise järelevalve toimuma erapooletult, garanteerides tootjatele õiglase ja erapooletu tasustamise. Samas stimuleerib lambarümpade eest kvaliteedi alusel maksmine tootma kvaliteetsemat liha.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala, milleks on toidukõlblikuks tunnistatud lambarümpade kvaliteediklasside nõuded ning lambarümpade nõuetele vastavuse määramise ulatus ja kord lihakäitlemisettevõttes, kus tapetakse aastas

keskmiselt üle 80 lamba nädalas. Määrusega reguleeritakse ka lambarümpade kvaliteediklasse määrava isiku tunnustamist.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse lambarümpade kvaliteediklasside määramise kord.

Lõikes 1 sätestatakse viitega Euroopa Liidu õigusaktile, määruses kasutatavate terminite „lambarümp” ja „lamba poolrümp” tähendus. Lõike 1 sõnastuse kohaselt peab lambarümp ja lamba poolrümp (edaspidi koos *lambarümp*) kvaliteediklassi määramisel ja kaalumisel vastama rümba ja poolrümba kirjeldusele, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 IV lisa punktis A.I, ning esitusviisi kirjeldusele, mis on sätestatud sama määruse punktis C.IV.

Lõikest 2 tulenevalt peab lambarümp kvaliteediklassi määramisel vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 IV lisa punktis C.IV kirjeldatud esitusviisile.

Lõike 3 kohaselt saab lisaks E-U-R-O-P kvaliteediklassidele kasutada ka kvaliteediklasse S ja P-. Kvaliteediklasse S ja P- kasutatakse, et saavutada lihaklassi määramisel täpsem tulemus. Kvaliteediklassi S kehtestamine on lubatud komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikliga 4 ning kvaliteediklassi P- kehtestamine on lubatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013 IV lisa punktiga A.III.1.

Lõikes 4 sätestatakse kvaliteediklassi P alamklass, miinusmärgi lisamine tähendab selle klassi keskmisest halvemat lihakust.

Lõigetes 5 ja 6 kehtestatakse märgistamise nõuded. Komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 30 lõike 4 kohaselt võivad liikmesriigid lubada märgistamise asendamist etiketi kasutamisega. Lambarümbale, mille kvaliteediklass on määratud, kinnitatakse esiveerandi rinnaosale etikett, millel on lisaks komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 30 lõikes 3 nimetatud andmetele märgitud ka lamba tapanumber (käitleja päevaste tapmiste järjekorranumber) ja põllumajandusloomade registrisse kantud lamba identifitseerimisnumber ning lambarümba mass ja selle määramise kuupäev. Nimetatud etikett peab olema võltsimis-, rebimis- ja veekindel ning püsivalt lambarümba külge kinnitatud. Etiketi mõõtmed on vähemalt 5 × 10 cm. Etiketil olevad andmed peavad olema loetavad. Etikett eemaldatakse enne liha konditustamist.

Lõikes 7 sätestatakse lambarümpade kvaliteediklasside määramisel lubatud viga. Nimetatud vea piir kehtestatakse, et tagada komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 11 parem kohaldamine.

Lõikes 8 sätestatakse andmete arvele kandmise nõue. Selle kohaselt peab käitleja märkima loomapidajale adresseeritud arvele või sellele lisatud dokumendile lisaks muule vajalikule teabele iga lamba tapanumbri (käitleja päevaste tapmiste järjekorranumber) ja põllumajandusloomade registrisse kantud lamba identifitseerimisnumbri ning komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 30 lõike 3 kohase lambarümba kategooria tähise, lihacus- ja rasvasusklassi ning andmed lambarümba massi kohta. Arvel või sellele lisatud dokumendil peab olema selgelt kajastatud, kas sellel on märgitud tapasooja lambarümba mass või mass, mille puhul on arvestatud jahtumiskadu 2%.

Eelnõu §-s 3 kehtestatakse lambarümpade kvaliteediklasside määramiseks tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord. Komisjoni määruse (EÜ) nr 1249/2008 artikli 31 kohaselt peab liikmesriik tagama, et klassifitseerimisega tegelevad piisavalt kvalifitseeritud klassifitseerijad. Seega võib lambarümpade kvaliteediklasse määrata ELÜPS § 60 lõike 3 kohaselt ainult isik, kes on saanud sellekohase tunnustuse. Tunnustuse saamiseks võib esitada Veterinaar- ja Toiduametile taotluse kooskõlas ELÜPS § 7 lõikega 1 kirjalikult või elektrooniliselt. Tunnustuse saamiseks peab isik sooritama eksami. Eksami sooritamiseks on vajalik asjakohase koolituse läbimine. Eestis korraldab veiserümpade kvaliteediklassidesse määramise koolitusi Veterinaar- ja Toiduamet. Koolitus koosneb kuni 24-tunnisest põhikoolitusest, kuni 90-tunnisest praktikast lihakäitlemisettevõttes ja sellele järgnevalt kuni 16-tunnisest koolitusest ning lõpeb eksamiga. Koolituse koostamisel on arvestatud Eesti senise praktika ning teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kogemustega.

Eelnõu §-s 4 tunnistatakse kehtetuks põllumajandusministri 11. mai 2012. a määrus nr 48 „Lambarümpade kvaliteediklasside täpsemad nõuded ning lambarümpade nõuetele vastavuse määramise ulatus ja kord ning lambarümpade kvaliteediklasside määramiseks tunnustamise taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” (RT I, 15.05.2012, 5).

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ettevalmistamisel on lähtutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671–854), ning komisjoni määrusest (EÜ) nr 1249/2008, milles sätestatakse ühenduse looma-, sea- ja lambarümpade klassifitseerimisskaalade ning kõnealuste klassifitseerimisskaalade kohastest hindadest teatamise üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 337, 16.12.2008, lk 3–30), tulenevatest nõuetest.

4. Määruse mõjud

Lambarümpade kvaliteediklasside määramise süsteem tagab lambakasvatajatele ühtsed ja kindlaks määratud alused rümpade kvaliteedi määramiseks, annab objektiivse ülevaate turul kaubeldava liha kvaliteedist ning aitab paremini korraldada turuhindade kogumist ja võrdlust. Samas peaks lambarümpade kvaliteediklasside määramine võimaldama õiglasema hinna sarnase kvaliteediga liha eest ja stimuleerima tootma kvaliteetsemat liha, et saada kõrgemat hinda.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Kvaliteediklasside määramisega tegelevate isikute välja- ja täiendusõpet korraldab Veterinaar- ja Toiduamet talle selleks eraldatud riigieelarve vahenditest. Määruse rakendamise seotud täiendavaid kulutusi riigieelarve vahenditest ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati koostöölastamiseks ministriumitele õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Kuna ministriumid ei ole Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement” § 7 lõike 4 kohaselt ettenähtud tähtajaks eelnõu koostöölastanud ega jätnud seda põhjendatult koostöölastamata, loetakse eelnõu nimetatud määruse § 7 lõike 4 kohaselt koostöölastatuks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Kantsler